

Tionde söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Tionde söndagen i Treenighetstid

Kloket i förvaltarskapet - Den ohederlige förvaltarens söndag

Amos 8:4-7; Ef. 4:22-28; Luk. 16:1-13; Ps. 54:6-7 - Ibid. v. 3-5, 8-9

Vad är det vi, med kloket, är satta att förvalta? Hur väljer vi att förvalta det? Vad var det den ohederlige förvaltaren gjorde som, å ena sidan, fick beröm av sin herre, den rike mannen, men å andra sidan fördöms av Jesus?

Vi skall titta på förvaltarskapet ur tre olika perspektiv: Skapelsen, människan och Kyrkan. Vi skall titta på hur det kan se ut och vad den gemensamma nämnaren; den röda tråden, är. Men låt mig först, för det första, reda ut dagens evangelietext om den ohederlige förvaltaren samt, för det andra, svara på frågan om vem mammon är.

I liknelsen om den ohederlige förvaltaren blir vi på nytt varse hur Jesus i sin förkunnelse överraskar. Vi hörde om hur en skrupelfri förvaltare blir påkommen med att inte sköta sitt arbete. Han hade handlat så att både hans arbetsgivare, den rike mannen, och de som stod i skuld till honom, kom till skada. Han insåg att hans bekväma tillvaro riskerade att ta slut och kunde för sitt liv inte se sig själv arbeta med händerna eller tvingas att tigga ihop sin försörjning. Nu var goda råd dyra. Hur kunde han rädda sitt eget skinn? Så kom han på att de skuldsatta människorna inte bara var sura på förvaltaren som hade lurat dem, utan att deras negativa inställning också spillde över på den rike mannen. Om han därför kunde se till att mildra irritationen och därigenom få den rike mannen att komma i bättre dager, så kunde förvaltaren rädda sin egen heder. Därför lät han skriva ner de skuldsattas skulder så att den rike mannen, därmed, verkade vara en generös person.

Frågan är vad som drev förvaltaren? Skuldavskrivning är i sig inte negativt. Det väsentliga är avsikten och intentionen bakom. Var det rättfärdighet eller egen vinning som drev den ohederlige förvaltaren? Vilken herre tjänade han: Sin arbetsgivare eller Mammon? För vems pengar köpte han fritt sitt eget skinn?

Aposteln Paulus' ord i dagens epistel gör sig påmind: ”Tjuven skall sluta stjäla och i stället arbeta och uträtta något nyttigt med sina händer, så att han har något att dela med sig åt den som behöver”¹

Det är lätt att köpa sig fri. Det är lätt att betala för ett bättre rykte. Det är lätt att släta över när någon annan får betala. Exempel på detta ser vi inte sällan i politikens och näringslivets värld idag. För vems pengar köper sig partierna goodwill? Jag bara undrar; det är ju valår i år.

¹ Ef. 4:28

Tionde söndagen i Treenighetstid

Predikan i S:t Nikolaus, Nordisk-katolska kyrkan i Karlskrona, A.D. 2014
Fr. Franciskus Urban

Så till mammon. Jesus säger att vi inte kan tjäna både Herren och mammon. Men vem är denne mammon? Ursprungligen kommer ordet från arameiskan och betyder rikedom. I hebreiskan används ordet för pengar. I bergspredikan använder Jesus ordet mammon som en avgud i motsats till Gud. I dagens evangelium om den orättfärdige förvaltaren talas om den orättfärdige mammon.

Mammon är angiven i bestämd form och kan så förstås som en person. Det har gjorts jämförelser med djävulen som sår behag för orättfärdighetens girighet. Vi har alltså här att göra med sådan girighet som står i motsats till rättfärdighet och till Herren Gud. Drivkraften är alltså girighet. Och människan kan girigt sukta efter annat än pengar och rikedom: Makt, ära och positioner. Girigheten är en av de laster, eller synder, vi har att brottas med och som alla har sitt ursprung i högmodet.

Mammon kan alltså ses i ett vidare perspektiv och inte bara förstås reducerad till pengar. Och det är viktigt för att förstå vad som driver människan och vilken Herre hon tjänar.

Så, vad är vi då satta att förvalta? Och hur förvaltar vi detta med klokskap?

Om vi med skapelsen förstår planeten jorden och den miljö vi är satta i, betyder förvaltarskapet att hushålla med de resurser som finns. Vi är satta här av en anledning. Det är ingen slump. Uppgiften att förvalta skapelsen formulerades aldrig så att vi skulle förbruka den, utan bruka och lämna den vidare. Det är Guds vilja att vi är här, inte vår egen. Däri ligger förvaltarens uppgift; att göra Herrens vilja – inte sin egen. Låt oss bevara ordningen så att ordningen bevarar oss.

Som människor, skapade till Guds avbild med målet att även nå likhet, är vi skapade med unika egenskaper och förmågor. Varje människa är önskad och älskad. Varje människa har okränkbart värde. Var och en av oss är satta att förvalta dessa våra gåvor. Och även här är vi – du och jag – som förvaltare inte ägare utan har att göra Herrens vilja. Ett klokt förvaltarskap går alltså ut på att göra allt det en människa kan göra för att uppnå likhet med Gud; bli helig.

Kyrkan är inte heller den skapade människans påfund. Det var Kristus som instiftade bygget med tron och läran som grund och klippa. Han gav apostlarna och deras efterföljare, biskoparna, i uppdrag att förvalta klokt. Till hjälp utgavs från Fadern Helig Ande. Kyrkan är en Guds ordning. Kristus är dess huvud och överstepräst. Att förvalta Kristi Kyrka på jorden handlar om att göra Herrens vilja. Inte vår egen. Därför är det omöjligt för en Kyrkans tjänare – må det vara en biskop, präst eller någon som tjänar i diakonat, subdiakoniat eller andra vigningsgrader – att samtidigt vara, exempelvis, politiker eller ens politiskt engagerad. För då hamnar denne otvivelaktigt i en situation där lojaliteten ifrågasätts, ty vi kan inte tjäna två herrar.

Tjänar människan två herrar, kommer hon, i varje given situation, att välja den som bekräftar hennes egen vilja. Då har hon samtidigt fått en tredje, nämligen högmodet; girigheten; mammon.

Ske din vilja så som i himmelen så och på jorden. Ja, så ber vi i den bön Herren lärde oss. Ske din vilja, Herre. Inte min. Det är den gemensamma nämnaren och den röda tråden i vad som är ett gott och klokt förvaltarskap.

Din vilja, Herre. Inte min.